

YLEISSOPIMUS

1. Neuvottelu- ja sopimustoiminnan lähtökohtia

1.1. Liitot harjoittavat neuvottelu- ja sopimustoimintaa sopimusvapauden pohjalta. Osapuolet neuvottelevat yhteisymmärrykseen pyrkien niiden edunvalvonnan piiriin kuuluvista kysymyksistä.

1.2. Liitot korostavat kaikkien neuvottelutasojen merkitystä ja neuvottelujen käymistä eri neuvottelutasoilla tasavertaisuuden pohjalta jatkuvan neuvottelun periaatetta noudattaen.

1.3. Neuvottelu- ja sopimusjärjestelmiä kehitettäessä pidetään tavoitteena, että ne vastaavat yritysten ja niiden henkilöstön tarpeita ja mahdollisuuksia. Palveluyrityksissä on työvoima niiden kannattavuuden ja jatkuvuuden kannalta keskeisin voimavara.

1.4. Liitot pyrkivät edistämään yritysten henkilöstöpolitiikkaa, erityisesti niiden ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa, työolosuhteita, työsuhteiden pysyvyyttä, henkilöstön ammattitaidon kehittämistä sekä henkilöstölle annettavaa koulutusta, työvoiman saatavuutta sekä yritysten tuottavuutta. Tässä tarkoituksessa kehitetään uusia, työelämän muuttuviin olosuhteisiin soveltuvia sopimuksia ja erilaisia yhteistyöhön tähtäviä järjestelmiä.

1.5. Liitot voivat käydä lainsäädäntöön tähtäviä neuvotteluja joko keskenään tai kolmikantaisessa yhteistyössä. Liitot pyrkivät osaltaan huolehtimaan siitä, että työlainsäädännön valmistelussa on mukana riittävä työelämän ja lainsäädäntötekniikan asiantuntemus.

2. Liittojen välinen neuvottelu- ja sopimustoiminta

2.1. Työehtosopimukset solmitaan liittotasolla. Työehtosopimustoiminnassa on turvattava sopimusvapaus ja liittojen riittävän itsenäinen päätäntävalta. Työehtosopimukset pyritään aikaansaamaan ensi sijassa neuvotellen. Liitot käynnistävät neuvottelut riittävän ajoissa ennen voimassa olevien alakohtaisten työehtosopimusten päättymistä.

2.2. Työehtosopimukset tulee pääsääntöisesti tehdä vakiintunutta toimialaperiaatetta noudattaen. Soveltamisalariidat on ratkaistava ensi sijassa liittojen välisin neuvotteluin. Ellei soveltamisriitaa saada liittotason neuvotteluissa sovituksi, voidaan asia alistaa yhteisesti sovittavan tahon ratkaistavaksi.

2.3. Liitot sopivat malleista, joilla tehdään mahdolliseksi yritysten ja niiden henkilöstön tarpeitten ja mahdollisuuksien huomioon ottaminen työpaikkatason neuvottelu- ja sopimustoiminnassa.

3. Työpaikkatasa

3.1. Liitot huolehtivat työehtosopimusten toteutumisesta työpaikoilla. Osapuolet painottavat työehtosopimukseen ja työsuhteisiin yleisesti liittyvien asioiden tiedottamisen tärkeyttä. Tiedottamisen on oltava avointa, riittävän varhain tapahtuvaa ja sellaista, että tietoa saadaan kaikista olennaisista asioista.

3.2. Neuvottelu- ja sopimusjärjestelmiä kehittämällä liitot myötävaikuttavat hyvien ja asiallisten neuvottelusuhteiden kehittymiseen työpaikoilla.

3.3. Liitot edistävät työehtosopimuksien mukaisen neuvottelumenettelyn toimivuudesta työpaikkatasolla. Sen edellytyksenä on, että sekä yritys että henkilöstö nimeävät neuvotteluista vastuulliset osapuolet.

3.4. Työpaikoilla noudatetaan jatkuvan neuvottelun periaatetta. Jatkuvan neuvottelun merkitys korostuu erityisesti asioissa, jotka koskevat uusien palvelumenetelmien ja uuden tekniikan käyttöön-ottoa sekä niiden vaikutuksia, työn sisällön kehittämistä sekä töiden suunnittelua ja organisointia, työntekijöiden koulutusta ja uudelleensijoittamista, yrityksessä harjoitettavia työvoiman käyttötapoja sekä asian sitä edellyttäessä tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä.

3.5. Työpaikkatason neuvottelu- ja sopimustoimintaa kehitettäessä pidetään tavoitteena työpaikoilla tapahtuvien työelämän keskeisten muutosten, uusien ammattien ja uusien toimialojen vaikutusten huomioon ottamista ja niistä sopimista yrityksen toiminnan jatkuvuuden samoin kuin sen kannattavuuden sekä työsuhteitten ehtojen osalta. Liitot korostavat erityisesti työntekijöiden koulutustarpeiden huomioon ottamista ja koulutuksen merkitystä työsuhteiden pysyvyyden kannalta.

4. Sopimuksen voimassaolo

4.1. Tämä sopimus tulee voimaan 1.9.2017 ja sopimus on voimassa Kaupan työehtosopimuksen osana sen 27 §:n mukaisesti.

KAUPAN LIITTO RY
PALVELUALOJEN AMMATTILIITTO PAM RY